

LIETUVOS STUDENTŲ SĄJUNGA

LITHUANIAN NATIONAL UNION OF STUDENTS

Patvirtinta
Lietuvos studentų sąjungos Tarybos
2019 m. lapkričio 26 d.

POZICIJA

DĖL LIETUVOS ŠVIETIMO SISTEMOS PROBLEMŲ BEI BŪTINŲ POKYČIŲ

Lietuvos studentų sąjunga (toliau - LSS), 2019 metų lapkričio 12 dieną išreiškusi viešą palaikymą visai Lietuvos švietimo bendruomenei, atkreipė dėmesį į tai, kad nors Lietuvos Respublikos Vyriausybė savo veiklos programoje¹ bei jos įgyvendinimo plane² švietimą įvardina kaip vieną pagrindinių prioritetų, tačiau, šiuo metu švietimo sistemos tobulinimas vyksta nepakankamai nuosekliai ir aktyviai.

LSS atkreipia dėmesį į tai, kad Lietuvos aukštajame moksle ir visoje švietimo sistemoje jau ilgą laiką vyksta pokyčiai, susiję su nenuosekliu aukštųjų mokyklų konsolidacijos procesu, etatiniu mokytojų atlyginimo modelio įgyvendinimu bei keičiama priėmimo į aukštąsias mokyklas sistema. Verta pastebėti, kad šie pokyčiai nebūtinai neša teigiamus rezultatus, o netgi priešingai – kelia įtampą, nesutarimus bei susipriešinimą akademinės bendruomenės tarpe. Stabilumo bei aiškumo stoka, nenuosekliai įgyvendinama LR Vyriausybės programa bei nevykdomi pasirašytos kolektyvinės švietimo ir mokslo šakos įsipareigojimai daro neigiamą įtaką studentų akademiniam rezultatams, dėstytojų ir mokslininkų motyvacijai bei bendrai aukštojo mokslo kokybei.

2020 metų LR biudžeto projekte Vyriausybė švietimui planuoja skirti 4,6 proc. nuo bendrojo vidaus produkto (BVP). Remiantis Eurostat duomenimis, Lietuvoje švietimui skiriama BVP dalis yra tokia pati, kaip ir Europos sąjungos (ES) vidurkis (4,6 proc.³). LSS pabrėžia, kad nors Vyriausybė švietimą įvardina prioritetine sritimi, tačiau pagal biudžeto asignavimų didėjimą iš pagrindinių valstybės sričių jam tenka tik 7-ta vieta iš 8. 2020-aisiais

¹ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/886c7282c12811e682539852a4b72dd4>

² <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/2389544007bf11e79ba1ee3112ade9bc>

³ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Government_expenditure_on_education

LIETUVOS STUDENTŲ SĄJUNGA

LITHUANIAN NATIONAL UNION OF STUDENTS

metais LR Vyriausybės švietimui skiriama BVP dalis bus mažesnė nei 2019 metais (4,64 proc.). Vis dėlto, remiantis Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) 2019 metų duomenimis, Lietuva pagal finansavimą vienam mokiniui ar studentui buvo tarp labiausiai atsiliekančių šalių ir nuo ES bei EBPO šalių vidurkio atsiliko daugiau negu du kartus.⁴ Galima daryti prielaidą, kad problema nėra vien tik valstybės skiriamas finansavimas švietimui, tačiau ir tai, kad, lėšų įsisavinimas yra neefektyvus bei nekuria pakankamai pridėtinės vertės. Dar didesnį neefektyvumą lemia tai, kad Lietuvoje turime netolygią ir socialinę atskirtį didinančią aukštojo mokslo prieinamumo sistemą bei neefektyvų aukštųjų mokyklų tinklą, kurio pertvarkymo procesas šiuo metu yra sustojęs.

Minėtos aukštojo mokslo sistemos problemos yra susijusios su kitomis akademinės bendruomenės nepasitenkinimą keliančiomis problemomis:

- Nuo 2016 metų LSS pastangomis skatinamosios studentų stipendijos augo nuo 2,5 iki 3,5 BSI, tai yra nuo 95 iki 133 eurų per metus. Nepaisant augimo, vidutinė skatinamoji stipendija vis dar siekia vos apie 70 eur/mėn., o tokio dydžio stipendiją gauna tik apie 15 proc. visų Lietuvos studentų.
- Mažos stipendijos yra viena iš priežasčių kodėl 26 proc. pirmo kurso bei daugiau negu 50 proc. antro bei vėlesnio kurso bakalauro studijų studentų yra priversti dirbti, nepaisant to, kad jie patys sutinka, jog tai kenkia jų studijų rezultatams;⁵
- Nepaisant aukštos kvalifikacijos reikalavimų, dėstytojams bei mokslininkams mokami atlyginimai yra nekonkurencingi, todėl tai lemia jų motyvacijos stoką bei studijų kokybės užtikrinimo problemas, kurios daro įtaką ir studijų procesui;⁶
- Aukštosiose mokyklose dirba ir neakademinis personalas, kuris yra atsakingas už sklandų studijų proceso įgyvendinimą ir įvairių akademinė bei socialinių paslaugų

⁴ https://read.oecd-ilibrary.org/education/education-at-a-glance-2019_f8d7880d-en#page266, 264 psl.

⁵ <http://www.lss.lt/wp-content/uploads/2013/01/Soc-dimensijos-tyrimas-0203.pdf>

⁶ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/c47aa4e165c711e99684a7f33a9827ac?positionInSearchResults=0&searchModelUID=2b4d3fea-0f51-4c88-9e10-2e0fe0b5d695>

LIETUVOS STUDENTŲ SĄJUNGA

LITHUANIAN NATIONAL UNION OF STUDENTS

studentams užtikrinimą, tačiau šių darbuotojų atlyginimai nesikeitė jau ilgą laiką, o tai lemia nuolatinę darbuotojų kaitą bei sklandaus studijų proceso užtikrinimo problemas.

Siekiant socialiai teisingos, įtraukios bei tvarios aukštojo mokslo sistemos Lietuvoje, Lietuvos studentų sąjunga kelia šiuos reikalavimus:

- Pasirašyti Lietuvos studentų sąjungos bei LR Vyriausybės tarpusavio susitarimą, kurio pagrindu nuosekliai kasmet būtų didinamos studentų skatinamosios stipendijos;
- Tinkamai sureguliuoti priėmimo į aukštąjį mokslą sistemą bei įgyvendinti nemokamo bakalauro studijas;
- Siekiant didinti mokslinės veiklos plėtrą – didinti dėstytojų bei mokslininkų atlyginimus;
- Siekiant užtikrinti stabilią bei sklandžią aukštųjų mokyklų veiklą – kelti atlyginimą neakademiniame personalo darbuotojams;
- Aukštųjų mokyklų konsolidacijos metu parduotą aukštųjų mokyklų turtą investuoti į naujų studentų bendrabučių statybą arba senų atnaujinimą.

Atsižvelgus į esamą situaciją bei visoje švietimo sistemoje egzistuojančias problemas, Lietuvos studentų sąjunga ketina dalyvauti įspėjamajame Švietimo bendruomenės streike, kuris vyks lapkričio 28 dieną bei skatina į jį atvykti visus švietimo sistemos problemoms neabejingus studentus ir prisidėti prie siekio įgyvendinti būtinus pokyčius.

Pasirašo Lietuvos studentų sąjungos Taryba:

Lietuvos studentų sąjungos prezidentas

Eigirdas Sarkanais

Alytaus kolegijos
Studentų atstovybės prezidentas

Aurimas Žvirblis

Europos humanitarinio universiteto
Studentų atstovybės prezidentė

Sabina Alieva

ISM Studentų atstovybės Prezidentė

Viktorija Pociūtė

LIETUVOS STUDENTŲ SĄJUNGA

LITHUANIAN NATIONAL UNION OF STUDENTS

Kauno Kolegijos Studentų atstovybės prezidentas	Rimvydas Aksomas
Kauno technologijos universiteto Studentų atstovybės prezidentas	Augustinas Laimonas Bytautas
Klaipėdos universiteto Studentų sąjungos prezidentė	Irma Vilutytė
Klaipėdos valstybinės kolegijos Studentų atstovybės prezidentė	Akvilė Žebelytė
Lietuvos aukštosios jūreivystės mokyklos Studentų atstovybės prezidentė	Jolita Valaitytė
Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Studentų atstovybės Prezidentė	Danielė Bučinskaitė
Lietuvos sporto universiteto Studentų atstovybės prezidentas	Paulius Kučas
Mykolo Romerio universiteto Studentų atstovybės prezidentė	Ausma Kairytė
Šiaulių universiteto Studentų atstovybės prezidentė	Aistė Žilevičiūtė
Vytauto Didžiojo universiteto Studentų atstovybės prezidentas	Paulius Vaitiekus
Vilniaus Gedimino technikos universiteto Studentų atstovybės prezidentas	Dominykas Tvaska
Vilniaus kolegijos Studentų atstovybės prezidentė	Vilinda Latožaitė
Vilniaus technologijų ir dizaino kolegijos Studentų atstovybės prezidentas	Evaldas Striaukas